

תורת הקרבנות

גליון חודשי ללומדי סדר קדשים אליבא דהלכתא

גליון ל"ג-אלול תשע"ה-תשרי תשע"ו

יו"ל ע"י מכון "תורת הקרבנות" בנשיאות הרבנים הגאונים:

רבי ברוך שמואל הכהן דויטש, רבי דוד כהן, רבי חיים מאיר הלוי שטיינברג, רבי נתן הכהן קופשיץ שליט"א

רשמי הוד מכינוס 'והשב את העבודה' - עמודים 9-11

בגיליון:

אם ניסוך המים נקרא קרבן

לקט מתגובות הקוראים

ברכת המצות על עבודת הלויים
סמיכה על ראש העוף
האם יש חוז רעה במקדש
ברכה על אכילת קדשים פחות מכזית
עצים שאינם כשרים למערכה
ברכת שעשה לי כל צרכי בכהנים
בגדר הכפרות שעל הארון
הדלקת מעורת המקדש בשמן שרפה
נשלמה פרים שפתינו בעומר ושנתה"ל
שהחיינו בשחיטת הפסח

עניני דיומא

מקום גניזת בגדי כהן גדול
טבילה בזמנה למשלח השעיר לעזאזל

הנבא בספר יצירה לענין פרישה מההיכל
עבודת שבעת הימים בכהן גדול
עניינת בשכמ"ו ביום הכיפורים
איסור מחמר בהולכת השעיר לצוק
היתר כלאים בבגדי כהונה
מקום עמידת השעירים בעת ההגדלה
אם יש איסור מעילה בשמן המשחה
מצוות אכילת קדשי קדשים וקק"ל

משאות הרבנים בכינוס "והשב את העבודה"

שיעורים בספר עבודת הקרבנות

- ע"י הגאון רבי יוסף רפפורט שליט"א אחת לשבועיים בבנין "בית דוד" בן זכאי 46 ב"ב. השיעור הבא - כ"ג אלול בשעה 10.45 בערב
- על ידי הרה"ג רבי יעקב משה כהן שליט"א בימי ראשון בשעה 10.30 בערב בביהמ"ד "נחלת משה" רח' מלצר 36 ב"ב
- ניתן לקבל דף תיקונים לספר "עבודת הקרבנות" מתוך המהדורה החדשה שיצאה לאחרונה.

050-4134645

הגליון מוקדש לרפואת ידידנו

הרב **אברהם בן פסיה רינה**

המסור בחפץ לב בכל זמן ועת להצלחת מפעלי המכון

ירפאהו ה' יתברך בכל רמ"ח איבריו ושס"ה גידיו בתוך שאר חולי ישראל

עיונים בהלכה

הגאון הגדול רבי אליהו יהושע געלדצעהלער זצוק"ל - מח"ס קדשי יהושע

אם ניסוך המים נקרא קרבן

הגאון הגדול זצוק"ל יגע בתמצית דמו על סדר קדשים וזכה להעמיד יסודות רבים ונפלאים הלא הם שזורים בספריו "קדשי יהושע" ה' חלקים, שזכו להיות אבן יסוד לכל הבא להחכים ולהעמיק בסדר קדשים. יה"ר שימליץ טוב בעדנו להחיש את ישועת ישראל במהרה.

איתא במשנה מעילה יג: המים שבכד של זהב לא נהנין ולא מועלין בהן. ומשמע לכאורה (עין תוס' שם ד"ה אבל) שאין מעילה במים שהוקדשו לצורך ניסוך המים, אלא משעה שנתקדשו בכלי שרת. ויש לתמוה מאיזה טעם לא יהיה בהם מעילה על ידי קדושת פה.

וכן יש לתמוה על דברי רש"י בפסחים כב. ד"ה כמים, שכתב שהמים לניסוך אסורין בהנאה, שהרי קודש הן שקדשו בכלי שרת. והקשה בספר עיונים לתורה (כלל כ'), למה הוצרך רש"י לקדושת כלי הרי בלאו הכי אסורין בהנאה מכח הקדושת פה. ומשמע שאין בהם איסור הנאה על ידי קדושת פה.

ולולי דמסתפינא נראה לענ"ד לחדש, דמי הניסוך אינם קרויים קרבן, וכל מצוותם היא לשאוב מים מן המעיין ולנסכם על המזבח. ולכך אין בהם כלל קדושת פה, שלא מצינו קדושת פה אלא בקדשי מזבח הקרויים קרבן וכן בקדשי בדק הבית דג"כ מיקרו קרבן, משא"כ מי ניסוך שאין להם דין קרבן. [ומה דמוכח מדברי הגמ' בפסחים לד: שמועילה קדושת פה למים, נראה שזהו רק מדין יחוד].

ומטעם זה נראה שאעפ"י שאין כלי שרת מקדש חולין כדאיתא בתוס' מנחות עט: מ"מ כל זה הוא דווקא בקרבן, שאינו ראוי לכלי בלא קדושת פה, אבל מי ניסוך שאינם קרבן, הרי הם ראויים לכלי שרת אף ללא קדושת פה, שכל מצוותם לשאוב ממעיין בכלי שרת כדכתיב 'ושאבתם מים בששון'.

ומצינו בכמה מקומות שאין איסור בזריקת מים ע"ג המזבח, אעפ"י שאסור להקטיר חולין על המזבח. וכן מוכח מדברי התוס' בזבחים עז: ד"ה בדם וכו' דרואין אותן כאילו הן מים, והקשו התוס' הא מים גמורים לא היו ואיך מותר לזרקם על המזבח, וע"כ הטעם משום שאין דינם כקרבן.

ומפני זה ג"כ אין בהם איסור מקדש בעל מום, כמבואר בתוס' ביומא דף סג: ד"ה זריקת שלא מצינו במים איסור זה, והיינו משום שאינם קרבן ולכן לא דמו לנסכי יין שיש עליהם שם קרבן.

והנה ממה שהמים נפסלים בלינה לאחר שנתקדשו בכלי, אין הוכחה שהם קרבן, דפסול לינה ישנו אף במה שאינו קרבן, וכמו במי כיוור ובמי סוטה, דודאי אינם קרבן ומ"מ יש בהם פסול לינה.

וכן מזה שמועלין במי הניסוך לאחר קידוש כלי ג"כ אין הוכחה שנקראים קרבן, שהרי מצינו מעילה גם בשעיר המשתלח לאחר שנעשית מצוותו, וכמו שנתבאר ברש"י מעילה יא: ד"ה הניחא. וכן בקונם פרטי למ"ד יש מעילה בקונמות. ומוכח דא"צ שיהיה לזה שם קרבן כדי לדנון בדין מעילה.

וממה שיש חיוב זרות וחויב חוץ בניסוך המים ג"כ אין הוכחה דמיקרי קרבן, שהרי לדעת לוי ביומא כד. הזר חייב על תרומת הדשן, וע"כ סגי במה שזו עבודה אעפ"י שאינו קרבן.

• לקראת יום הכיפורים הבעל"ט •

הננו להודיע על קיום שיעורים בערב יום הכיפורים בכל אתר ואתר **להבנת סדר עבודת יום הכיפורים**

"ועיקר לימודו ישים במס' יומא ופירושיה שיהא רגיל ומכיר בעבודה, ואמרו חז"ל כל העוסק בתורת וכו' כאילו הקריב". (מטה אפרים סימן תרג ס"ק ד)

"ומהראוי שכל אדם שיש לו לב להבין ילמוד קודם יום הכיפורים פירוש סדר העבודה שרוצה לומר, כגון הפיוט אמיץ כח או אתה כוננת". (שם סימן תרכא ס"ק י')

על מקום השיעורים וזמניהם יבואו פרטים. להקמת שיעורים בכל רחבי הארץ ניתן ליצור קשר בטל" 050-4134645

לגבי שיעורים נוספים בעניני קרבנות חג הסוכות וניסוך המים תבוא הודעה נפרדת

בית יער הלבנות תגובות לגליונות קודמים

טפל למצות עבודת הלויים. ולפ"ז ודאי היו צריכים לברך על עבודת הלויים. וכתב דרך אחרת בהא דאין הלויים מברכים על עבודתם. וביקש שאשיב לו תשובה.

והואיל ולא נודע לי מי הכותב ולמי להשיב, אני מנצל במה חשובה זו להשיב לו תשובה בקצרה. דהרמב"ם ביד החזקה אינו סומך על מה שכתב בסה"מ, ודבריו ביד החזקה הם לא כדבריו בסה"מ, אלא דהמצוה להיות הלויים פנויין כו', וקשה לומר דמה שכתב שהמצוה להיות פנויין הוא טפל לעבודתם, שהרי הזכיר בביאור המצוה רק על היותם פנויין ומוכנין לעבודה, ואיך כתב את הטפל מבלי להזכיר את העיקר. ויש להאריך ואין כאן מקומו.

***

הרה"ג רבי דוד רוטר שליט"א

בגליון ל' כתב הרה"ג ר' שמואל לאבנשטיין שליט"א להוכיח דמברכין על עבודת הלויים מהנך ראשונים דס"ל דמברכין שהחיינו על העבודה.

ותימה דמה ענין זה לזה דודאי הוי העבודה מצוה ואפי' לא תיקנו עליה ברכת המצוות מ"מ מברכין שהחיינו, וכדי להוכיח מזה צריך לידע מה טעם לא תיקנו ברכת המצוות, אם מה"ט נמי ל"ש לברך שהחיינו או לא, וצ"ע.

***

סמיכה על ראש העוף

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בתורת הקרבנות גליון ל"א הביא ידידי הרה"ג ר' יעקב משה הכהן שליט"א את דברי הרמב"ם בהל' מעה"ק פ"ג ה"ז שכתב "העוף אינו טעון סמיכה", ודייק הגר"ש איגר דאם רוצה סומך על העוף. והקשה ידידי הנז' דהרמב"ם שם בה"ה כתב שקרבן גוי אינו טעון סמיכה. והרי בקרבן גוי פשוט שאין הגוי סומך אפילו אם רוצה, והוכיח כן מתוס' במנחות ס"א ב' דבקרבת גוי יש ב' מיעוטים מסמיכה, הן דהגוי בעצמו אינו סומך, והן דבקרבת גוי אין סמיכה.

ולדעתי אין כל ראייה מהתוס' דאין הגוי סומך אפילו אם ירצה, וכוונת התוס' דיש מיעוט דהגוי פטור מלסמוך על קרבנו, ויש מיעוט נוסף שאף קרבן גוי מצד עצמו א"צ סמיכה. אבל אם הגוי רוצה לסמוך על קרבנו אין ראי' מהתוס' שאינו יכול לסמוך.

ואף אם יש ראייה מתוס' שאין הגוי יכול לסמוך על קרבנו, אין זה מחייב את הרמב"ם, ובדעת הרמב"ם י"ל דאם הגוי רוצה לסמוך על קרבנו יסמוך, כמו שכתב הגר"ש"א בעוף.

עוד הקשה ידידי הנז' איך שייך לסמוך על עוף, והרי הסמיכה היא בשתי ידיים בבת אחת על ראש הקרבן, ואין בראש העוף מקום לשתי ידיים.

הנה הראב"ע כתב בגדר קרבן עולה ויורד דמטמא מקדש, שהעני מביא שני עופות א' לחטאת וא' לעולה, דהא דמביא עוף לעולה הוא להשלים את האימורים שאין בחטאת, וידוע דברי הצפנת פענח ששני העופות הללו נחשבים קרבן אחד לענין פסול מחשבה וכדו'. ואולי לפ"ז י"ל שיסמוך על שני העופות ביחד, ועל כל עוף יניח יד אחת, ובכך נחשב דסמך על קרבן העוף בשתי ידיים.

ברכת המצוות על עבודת הלויים

הרה"ג רבי גימפל ליפשיץ שליט"א

ראיתי בגליונכם החשוב, שהרב חיים מאיר שטיינברג מיישב למה לא מברכים על עבודת הלויים, דהמצוה של עבודת הלויים הוא שיהו פנויים ומוכנים לעבודת המקדש, א"כ המצוה אינה תלויה במעשה לכן לא מברכין ברכת המצוות.

ולענ"ד זה דבר תמוה לומר שזה מצות עבודת הלויים, דבספר המצוות מצוה כ"ג כתב הרמב"ם, שהמצוה הוא העבודה, וכ"כ הרמב"ם בריש הל' כלי המקדש במנין העשה והל"ת, שמנה שם במצוה ח' שיעבוד הלוי במקדש, וכן החינוך כתב בפשיטות שהמצוה היא העבודה, ומבואר מהרמב"ם בפשיטות שעבודת הלויים היא המצוה.

ומש"כ הרמב"ם שהמצוה שיהא מוכנין לעבודה, צ"ל שזה נכלל במצוה של העבודה שיהא מוכן לעבודה וזה הכשר מצוה אבל לא שזה מצוה נפרדת לגמרי ולא שייך לברך עליה, דהא העבודה בודאי מצוה ולמה לא מברכין ע"ז. עכ"פ תמוה לומר שיש מצוה נפרדת בלויים שיהא מוכנין ופנויין לעבודה. דלא כמו שכתב בספר המצוות ובפתיחה להל' כלי המקדש במנין המצוות.

***

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

במשנת חיים דברים סי' מ"ט כתבתי טעם להא דאין מברכין ברכת המצוות על עבודת הלויים, דהרמב"ם בהלכות כלי המקדש ריש פ"ג כתב 'ומצות עשה להיות הלויים פנויין ומוכנין לעבודת המקדש בין רצו בין לא רצו שנאמר (במדבר יח-כג) ועבד הלוי הוא את עבודת אהל מועד כו', עבודה שלהן היא שיהיו שומרין את המקדש ויהיו מהן שוערין כו' ויהיו מהן משוררין לשורר על הקרבן בכל יום כו'.

ומדכתב דהמ"ע היא "להיות הלויים פנויין ומוכנין לעבודת המקדש" י"ל דהמצוה שנצטוו הלויים לעבוד במקדש את עבודתם, אינה ציווי רק לעשות בפועל את מעשה העבודה שהן עובדים במקדש, אלא נצטוו להיות פנויין ומוכנין לעבודה" ובזה עצמו שהם "פנויים ומוכנים לעבודה" מקיימים את המצוה של "ועבד הלוי", דהמצוה היא לא רק עצם מעשה העבודה במקדש, אלא להיות הלוי מוכן ומזומן לעבודת המקדש.

ולפ"ז יש מקום לומר דאין לברך ברכת המצוות על מצות עבודת הלויים, דתיקנו ברכת המצוה על מצוות שנעשות ע"י מעשה או ע"י דיבור, כמו שכתב בב"י סי' תל"ב בהא דאין מברכין ברכת המצוות על מצות ביטול חמץ. אבל מצות עבודת הלויים אינה תלויה באיזה מעשה, אלא בעצם היותם מוכנים ופנויים ולעבודה – וזה אינו ע"י מעשה, לפיכך לא תיקנו על מצוה זו ברכת המצוות. וזהו שאין מברכין אותה אף כאשר הלוי עושה את עבודתו ע"י מעשה כגון שהוא משורר וכדו'.

וקיבלתי פקס ממאן דהוא – הפקס לא קלט את שמו – בו הוא כותב דלא מסתבר דקיום המצוה הוא בעצם היות הלויים פנויים לעבודה, ואין תוספת מעשה מצוה בעבודתם, שהרי הרמב"ם בסה"מ מצוה כ"ג כתב שנצטוו הלויים לעבוד שנאמר ועבד הלוי כו'.

וביאר דודאי המצוה היא בעצם העבודה, אלא דהוסיף הרמב"ם דהלויים צריכים להיות פנויין ומוכנין לעבודה, וזהו

הרה"ג רבי יוסף שטראוס שליט"א

מה שהעירו אין אפשר לסמוך על העוף בשתי ידיים, אולי יש לתרץ שסומך ביד אחת על חטאת העוף וביד שניה על העולת העוף, וכמו שמפורסם בשם הרשב"א (הובא באור שמח פ"ז ממע"ש ה"ג), שחטאת העוף הבאה עם עולת העוף באים שניהם תחת בהמה שמביא עשיר, דעולת העוף להקטרה (כאימורים) וחטאת העוף לאכילה (כבשר הבהמה) ודמי לקרבן אחד, ולכן יעשה סמיכה אחת לשניהם, ויל"ע.

הערת המערכת: עדיין יש לדון אין יסמוך המביא חטאת העוף ועולת העוף בפני עצמם. וצ"ע.

***

האם יש רוח רעה במקדש

הרב א. הכהן שליט"א

במה שכתב הרב אליעזר הכהן רבינוביץ במדור עיונים בהלכה האם יש רוח רעה במקדש, יש להביא מה שכתב בחק נתן הוריות יג: ליישב מה שהקשה הבאר שבע שם היאך היו הכהנים מניחים הבגדי כהונה תחת ראשיהם לפי המבואר שם שהוא קשה לשכחה, וכתב שבבגדי קודש לא שייך האי טעמא. ויעויין עוד בספר זכרון למרן שר התורה שליט"א (הנדפס בספר שיח השדה ח"א) ח"ב אות ט"ו שכתב ליישב בזה ג"כ בדרך זו דבביהמ"ק לא שייך שום היזק. שו"ר דבהוספות ותיקונים שבסוה"ס ציין דכבר כתב כן בחק נתן הנ"ל, יעו"ש עוד.

עוד יש להביא בזה מה שכתב השואל ומשיב בהסכמתו לשו"ת יהודה יעלה אות ב' לחלק בין משכן למקדש בדברי הראב"ד שהביא בתו"ד, יעו"ש.

***

הרה"ג רבי דוד הלוי גרנט שליט"א

במה שדן הרה"ג רבי אליעזר הכהן רבינוביץ שליט"א אין הניחו הכהנים ידיהם על רגליהם והרי נטמאו הידיים מחמת הנגיעה ברגליים, ותמך דבריו מהא דקיי"ל דהנוגע ברגליו צריך נטילה מפני רוח רעה השורה על הרגליים.

ברצוני להעיר על השגגה, דבשו"ע או"ח סי' ד' לא נאמר שיש רוח רעה על הרגליים, וכן מבואר במשנ"ב שם. ומה שהביא שנראה כן מדברי הספר חיים ושלוה, לכאורה גם עליו יש לתמוה שכתב כן עפ"י הנו"כ, ולא נמצא כן בדבריהם. ויש להוסיף שכן מוכח מדברי מהר"ח פאלאג'י שהביא שם, שהוכיח מזה גופא שלא נטלו הכהנים ידיהם, דא"צ ליטול כשנגע ברגלו הנקיה מלכלוך וזיעה, דע"כ אין צריך ליטול משום רוח רעה אלא משום נקיות גרידא.

ומה שהוכיח בספר חיים ושלוה ממה שלא הוזכר לגבי המשמרות שישנו במקדש שנטלו ידיהם בשחרית מפני רוח רעה, דאין רוח רעה שורה במקדש, לכאורה יש לדחות, שאין צורך להזכיר בהלכות המקדש דברים הנעשים בכל מקום ואין בהם חידוש כלל. ואדרבה מזה שלא הוזכר שבמקדש שינו בזה, משמע שלא היה הבדל בין המנהג במקדש לשאר מקומות].

***

הרה"ג רבי ישראל חיים יעקבי שליט"א

בבירור האם יש רוח רעה במקדש (גליון ל"א), נאמר בתוך הדברים דקיי"ל בשו"ע (או"ח סי' ד סיי"ח) שהנוגע ברגליו צריך נטילה מפני רוח השורה על הרגליים.

ואולם לפנינו בשו"ע לא נמצא שטעם הנטילה מפני רוח השורה על הרגליים, וכתב באליה רבה (שם סקי"ג) בשם מקור חיים שטעמו משום נקיות ולא מפני רוח רעה. וכ"כ במשנה ברורה שם סקי"ח בשם ארצות החיים, ועל כן אין צריך למהר ליטול ידיו תיכף. אמנם במור וקציעה שם כתב שהטעם משום רוח זוהמא, והיא דבקה ברגליים אפילו שהן רחוצות, והיא חלה על המנועלים מיד, דמשנעל אותן פעם אחת כבר שורה עליהן רוח רעה. וכן נראה דעת שו"ע הגר"ד (ס"ד סי"ח וסקכ"ח סכ"ז) שטעם הנטילה משום רוח רעה. וכבר דנו בהרבה ספרים [מצויינים בשו"ת בצל החכמה ח"ב סימן כ"ט] בטעם נטילת ידים לנוגע ברגל אם הוא משום רוח רעה והאם היתה רוח רעה במקדש.

והנה בגליון הנ"ל הובאה ראיית המהרש"ם שאין חשש לאכול פת שנשכחה בתנור כל הלילה מהשארית לחם הפנים בתנור כל הלילה כדי לשמור חומו עד בוקר יום השבת, [התוס' לא כתבו זאת בהחלט אלא כאפשרות, ולכן דקדק מהרש"ם בלשונו וכתב שצידדו], ואילו היה בזה חשש היה הלחם פסול משום ממשקה ישראל כמבואר בירושלמי לגבי מים מגולים, וצידד מכח זה שבמקדש לא שרתה רוח רעה ולכן חששו שם לסכנה טבעית כמים מגולים שהחשש הוא לארס נחש, ולא חששו לסכנה סגולית כלנית מים בכלי מתכת ופת בתנור.

לכאורה יש לדחות דאפילו נימא שבמקדש היתה שורה רוח רעה מכל מקום הפסול משום ממשקה ישראל הוא רק בחשש סכנה טבעית כמים מגולים, ולא בחשש סכנה סגולית כלנית פת בתנור. ואפילו תימא שפסול ממשקה ישראל הוא גם בחשש סכנה סגולית, יש לומר דהני מיילי בדבר שרוב ישראל חוששים לו, ואילו לאכילת פת שנשכחה בתנור חוששים רק מייעוט מן הציבור.

גם כבר חילקו דהוי סכנה רק כשהפת נשכחה בתנור ולא כשהושארה שם בכוונה. ויש להוסיף שביותר אין חשש סכנה אם הושארה שם בכוונה להידור מצוה שתהא חמה. גם אולי יש לחלק שחוששים רק כשנשארה הפת בתנור בלילות חול משא"כ כשנשארה בלילי שבת ויו"ט. או אולי חוששים רק בפת של יחיד אך לא בפת של ציבור. או אולי חשש זה קיים רק בזמן שהמקדש חרב, יה"ר שיבנה בב"א.

***

במה שכתב הגר"א רבינוביץ שליט"א בשם הרה"ק ממנוקאטש דלא מצינו שנטלו הכהנים ידיהם בבוקר וע"כ זהו מפני שאין שורה רוח רעה במקום הקודש. יש להעיר דהלא לא היו ישנים בחצי הקדוש אשר בבית המוקד כי אם בחציו אשר בחול, וצ"ע.

***

ברכה על אכילת קדשים פחות מכזית

הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א

בתורת הקרבנות גליון ל' כתבתי דלא מסתבר שכהן אחד יברך ברכת המצוות על אכילת קדשים, אם קיום המצוה

ברכת שעשה לי כל צרכי בכהנים

הרה"ג רבי דוד רוטר שליט"א

בגליון כ"ט כתבתי לדון שהעדר מנעלים בעבודה לא חשיב לחסרון בצרכי הכהנים כיון שהוא כמקום שנוהגים לילך בלא מנעלים. והעיר ע"ז הרה"ג רי"ח ספייער שליט"א בגליון ל' דכיון שאינו נועל משעת כניסתו להר הבית משום כבוד, הרי זה חשיב חסרון צורכו שנמנע מזה שלא מחמת עצמו.

והנה אף שעיקר דבריו צדקו, מ"מ אין בזה פירכא על מה שכתבתי כיון שסו"ס בשעת עבודה אינם נועלים אף משום העבודה, וא"כ עתה אינם צריכים למנעלים ושפיר יכולים לברך שעשה לי כל צרכי.

***

בגדר הכפורת שעל הארון

הרה"ג רבי דוד רוטר שליט"א

בגליון הנ"ל הביא הרה"ג ר' טוביה בן דוד שליט"א מש"כ הרלב"ג (ויקרא ט"ז, ב') דבבית שני היתה כפורת להזות עליה ביוה"כ, והביא לזה סמך מדברי ראשונים.

ויש להקשות טובא דביומא כ"א ע"ב אמרו בהדיא דלא היתה כפורת בבית שני, עיי"ש. וכן במנחות כ"ז ע"ב אמרי' בהדיא דלא היתה כפורת בבית שני ואעפ"כ היו מזין על מקום הארון והכפורת. ובאמת שבדברי הרלב"ג שם יש סתירה בזה, שבתחילת דבריו כתב דסגי במקום הכפורת ואח"כ כתב דבעינן הזאה על הכפורת עצמה, עיי"ש וצ"ע.

ומה שהוכיח הרב הנזכר מדברי רש"י שהכפורת נחשבת כלי בפ"ע ואינה חלק מן הארון, ממש"כ רש"י בפר' תרומה שחיפו שפתו העליונה של הארון בזהב כדי שיהיה מצופה מבחוץ, ואם היה הכל כלי אחד הרי הכפורת שהיתה מזהב היתה מונחת על הארון וחיפתה את שפתו העליונה בזהב, אלא על כרחך דהוויא כלי בפ"ע.

באמת דברים אלו שכתב רש"י מקורם מירושלמי שקלים פ"ו ה"א, ומתנחומא פר' ויקהל. אלא שבמחכ"ת אי"ז ראה כלל דאפי' אם היתה הכפורת חלק מן הארון מ"מ כיון שלא היתה מחוברת אליו רק ככלי וכיסויו, א"כ לא חשיב ששפת הארון העליונה מצופה זהב, ופשוט.

***

הדלקת מנורת המקדש בשמן שריפה

הרה"ג רבי גימפל ליפשיץ שליט"א

קבלתי את גליונכם החשוב, והנה ראיתי שהבאתם מהגרי"ש אלישיב שנקט שפסול ההדלקה בשמן שריפה במנורת המקדש, משום ששמן שריפה לא הוי ממשקה ישראל, וזה דבר פשוט שגם למנורה בעינן ממשקה ישראל כמו בקרבן, דודאי דהדלקת המנורה הוא כמו קרבן דבעינן ממשקה ישראל, עכתו"ד.

דאכילת כזית נעשה לא באכילתו בלבד אלא עם אכילת שאר הכהנים. ובגליון ל"א כתב ע"ז הרה"ג ר' גימפל ליפשיץ שליט"א דבשו"ת אבנ"ז או"ח סי' שפ"ג אות י' כתב דמי שאינו יכול לאכול כזית מרור, יאכל פחות מכזית ויברך עליו, ואף שאין יכול לברך על אכילת מרור הואיל ולא אוכל שיעור אכילה, מ"מ יכול לברך על עצם המצוה, וה"ה באכילת קדשים אף שאינו אוכל שיעור אכילה, אפ"ה יכול לברך בלשון אכילה על עיקר המצוה דאכילת קדשים. ע"כ דבריו.

ואין בזה תשובה למה שכתבתי, שהרי הנידון היה אם נאמר דא"א לברך על אכילת קדשים באכילת פחות מכזית, הואיל ואין בזה שיעור אכילה דהמצוה שהיא רק בשיעור כזית, מ"מ ע"י כהנים אחרים שאוכלים יחד שיעור כזית שהוא שיעור אכילה, מתקיימת בכך המצוה דאכילת קדשים, ולכן יכול כהן אחד מהם לברך על מצות אכילת הקדשים. וע"ז כתבתי דאף אם אמנם מתקיימת המצוה עם אכילת שאר הכהנים שביחד אוכלים כזית, מ"מ לא מסתבר שכהן אחד – שהוא עצמו לא אוכל שיעור כזית ואין באכילתו קיום מצוה – יוכל לברך הואיל וע"י שאר הכהנים נאכל כזית, דלא שמענו ברכת המצוות על מצוה שנעשית ע"י אחרים ואף לא בשיתוף.

והאבני נזר חידש דיכול לברך ברכת המצות אף על אכילה פחות מכזית, ולא שמברך על מצוה הנעשית בשיתוף אחרים, ולכן אין לדברי האבנ"ז שייכות למה שכתבתי.

***

עצים שאינם כשרים למערכה

הרה"ג רבי אהרן חיים שליט"א – צפת

בגליון ל"א כתב הרה"ג אריה הכהן אילוביצקי שליט"א דמשמע מהגמרא בתמיד (כ"ט ע"א) דשני עניינים נפרדים יש בפסול העצים למערכה: עצים המעלין עשן, ועצים שאינם נשרפים מהר. ומכח זה העלה דיתכן שיש נפק"מ לדינא, דאלו המעלין עשן, נפסלו משום דאין זה כבודו של מקום, וממילא יפסלו עצים אלו אף בדיעבד. ואלו שנפסלו מצד שאינם מתכלים מהר, הרי זה רק בגדר מעלה בעלמא, ואפשר דעצים זקנים יהיו כשרים בדיעבד. עד כאן תמצית דבריו.

אמנם לכאורה נראה שאין כאן שני עניינים נפרדים, אלא האחד משלים את השני ומגלה עליו. ופשט דברי רב פפא "משום דקטירי", היינו שבמקום הקשרים הרי האש לא מצליחה להיכנס, וממילא חורכת את הצדדים, ומכח זה נוצר העשן. וממילא כל כה"ג שאין האש יכולה להיכנס ולשרוף מהר, דרך הילוכה – וכגון בעץ זקן – שהיא עכ"פ חורכת את העץ, וממילא מכח זה העץ מעלה עשן תוך כדי שריפתו. [ומה שכתב המפרש 'שעדיין האילו בחור ושוורף מהר', לאו למימרא דעץ זקן פסול מצד זקנותו, אלא למימרא דעץ בחור שורף מהר, וממילא אינו מעלה עשן, משא"כ עץ זקן שאין האש שורפתו מהר, אלא חורכת אותו, ממילא הוא מעלה עשן].

והנפק"מ היא דאין כאן ב' עניינים, אלא עניין אחד, דבעינן עץ כזה שהאש תשרפהו היטב ולא יעלה עשן, (לאפוקי עץ עם קשרים, או זקן, שקשה לאש לשרופו, וממילא הוא מעלה עשן).

***

של יום מתיר. [ועי' בטורי אבן ר"ה ז, ב שהוכיח שאף בשתי הלחם עיצומו של יום מתיר, וע"ע מנ"ח מצוה שז].

אלא דלענין מנחת שתי הלחם יש לדון בזה, דבמנחות (ד, ב) אמר רב מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה, הואיל ובאה להתיר ולא התירה, והיינו דכל המנחות שקמצן שלא לשמן כשירות, אך מנחת העומר שבאה רק להתיר ולא לרצות, הואיל ולא התירה, פסולה. ובתוס' (מח, ב) הקשו מ"ט לא אמרינן הכי נמי גבי מנחת שתי הלחם, וכתב בכתבי הגרי"ז (שם ה, א) ליישב שמנחת שתי הלחם באה ג"כ מחמת היו"ט דשבועות, אלא דהיא ג"כ מתרת התבואה, אך הואיל ויש בה ג"כ ענין ריצוי, קמצה שלא לשמה כשרה. ולפי"ד הגרי"ז עדיין יקשה מ"ט אין 'ונשלמה פרים שפתינו' במנחת שתי הלחם, שהרי באה גם לרצות, ויל"ע.

והנה בסידור הרב בעל התניא כתב להזכיר במוסף דשבועות ושני שעירים לכפר, [ובשאר קהילות אין נוהגין כן]. ונראה פשוט דבדווקא הוסיף רק שעיר החטאת שבא עם שתי הלחם, ולא הוסיף ג"כ לשני כבשים הבאים עם הלחם, וכמו שנתבאר ששני הכבשים באים להתיר וכמבואר בזבחים (ו, ב) ורש"י (שם) שאף הכבשים באים להתיר ולא רק שתי הלחם, ורק השעיר שבא לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, ס"ל דצריך ג"כ להזכירו.

***

שהחיינו בשחיטת הפסח

הרה"ג רבי שלום מרדכי יהב שליט"א

בגליון ל' הובא משו"ת שבט הלוי (ח"ג סימן ס"ה) להקשות על מש"כ בספר נתיב חיים ס' תל"ב דאין מברכין שהחיינו על שחיטת קרבן פסח בע"פ, משום דסומכין אשהחיינו דליל פסח, ותמה הגרש"ה זצ"ל דמה ענין זה לזה, דהא שחיטת הפסח הוא מצוה בפני עצמה, וכמו שמנו מוני המצוות, מצות שחיטת הפסח ומצות אכילת הפסח, עכת"ד.

ולכא' דברי הנתיב חיים מיוסדים עפי"ד הרא"ש בפסחים (פ"א ס"ז) שלא תיקנו לברך שהחיינו על מצות ביעור חמץ, הואיל ומצוה זו לצורך הרגל לתקן הבית לצורך המועד ולבער החמץ מתוכו, סמכינן לה אזמן דרגל, עכ"ד הרא"ש. והרי שם ג"כ אין שייכות בין מצות ביעור חמץ לשהחיינו דרגל, ששני מצוות חלוקות הן, ומ"מ הואיל והמצוה נעשית לצורך הרגל, לא תיקנו לה ברכת שהחיינו אע"פ שהיא מצוה בפנ"ע, וא"כ ה"נ י"ל דמה"ט אין מברכין שהחיינו אשחיטת הפסח אע"פ שהיא מצוה בפנ"ע, כיון דסמכינן אשהחיינו דאכילת הפסח.

***

ולענ"ד אין זה פשוט כ"כ ותלוי במחלוקת רש"י ותוס', דאיתא בתמורה דף י"ד ע"א, והא תניא זה הכלל כל הקרב ביום אין קדוש אלא ביום, וכל הקרב בלילה קדוש בלילה. והתוס' בד"ה וכל הקרב כתבו, פירש רש"י כגון שמן למנורה, ולא נראה דמה קדושה שייכא ביה הא לית ביה קדושת כלי. ובשטמ"ק (אות מ"ח) הגיה בתוס', דלא שייך קדושת כלי אלא בקדשי מזבח, וגם לא קרי בכל התלמוד קרב אלא בקרבנות.

מבואר דנחלקו רש"י ותוס', דרש"י סובר דהדלקת המנורה על ידי שמן חשיבא הקרבה, והיינו דדמי הדלקת שמן במנורה להקרבת קרבנות במזבח, והתוס' ס"ל דהדלקת מנורה לא הוי כהקרבת קרבנות, דאין הקרבה אלא במזבח.

ובספר גור אריה יהודה (לבנו של הגאון ר' מנחם זעמבא) סי' י"ט הביא בשם אביו, שדן בדין שמן למנורה אם יש בו פסול דמשקה ישראל, וכן פסול דבע"מ (דשייך אף ביין ושמן). ותלה הדבר במחלוקת רש"י ותוס' שהבאנו, דלפי רש"י הדלקת המנורה חשיבא הקרבה יש בו פסול ממשקה ישראל, ולפי התוס' דהדלקת המנורה אין נחשב להקרבה אין בו פסול של ממשקה ישראל.

ומביא שם משו"ת מהר"י ברונא סי' ל"ט, שמבואר להדיא שסובר, דהמנורה אין בו תורת מזבח וגם השמן לא הוי אכילתמזבח עיי"ש.

ועיין בפנ"י שבת דף כ"א שמתפק בזה אם הדלקת המנורה יש לו דין הקרבה, ומהא דדוחה שבת וטומאה אין ראייה, דמצותה אף בשבת וטומאה עיי"ש.

***

ונשלמה פרים שפתינו בעומר ושתי הלחם

הרה"ג רבי שלום מרדכי יהב שליט"א

ברכי יוסף או"ח ר"ס ת"צ הקשה מדוע אין מזכירין קרבנות מנחת העומר במוסף ביום ט"ז בניסן, וקרבנות דשתי הלחם ביו"ט דשבועות, ע"ש. ואמנם כבר הקשה כן בדעת זקנים לבעלי התוס' פרשת פנחס לענין שתי הלחם, ותיריך דזהו בכלל הפסוק וביום הביכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם וגו', שכולם באים מחמת המנחה, ונכללים בהזכרת המנחה, עכת"ד.

ונראה עוד לדון ליישב בזה, די"ל כיון שמנחת העומר ושתי הלחם באים להתיר את התבואה החדשה למנחות ולאכילה, אין ענין 'ונשלמה פרים שפתינו', דדוקא בקרבן הבא לכפר שייך ענין זה, ולא בקרבן הבא להתיר, ובפרט דבזה"ז עיצומו

ספרים חדשים בהלכות הקודש והמקדש

קונטרס ידי משה - קובץ הלכות נחוצות לזמן שיבנה בית המקדש, כולל סדר עבודות היום בבית המקדש ועשיית קרבן העוף. נערך בטוב טעם דבר דבור על אופניו על ידי ידידנו הרה"ג רבי משה הכהן טוויל שליט"א. ניתן להשיג את הקונטרס בטל' 050-4127284

ספר עבודת המקדש וקדשיו - דיני עבודת כל הקרבנות, זבחים מנחות עופות קטורת וכו', ועוד דינים רבים בעניני עבודת הכהנים ובגדיהם, בית המקדש וקדושתו ושאר דיני הקרבנות. ערוכים ביד אמן על ידי ידידנו הרה"ג רבי יהושע הכהן אדלר שליט"א מח"ס ישועות כהן על מסכתות הש"ס.

קובץ דינים השייכים לבית המקדש - רשימת למעלה ממאתיים דינים הנוהגים בכל יום ובמשך ימות השנה סביב עניני בית המקדש. מחולק לשבעה חלקים, דברים הנוהגים מחמת קדושת המקדש, מדין זכר למקדש, משום מהרה"ב יבנה המקדש, דברים שעשייתם נחשבת כמקדש וכקרבן, דברים הנעשים לשם בקשת המקדש, דיני זכר לחורבן, דינים הנוהגים מחמת צער ואבילות החורבן.

יצא לאור בס"ד ע"י מכון תורת הקרבנות. ניתן להשיג בטל' 03-6189607.

ענינה דיומא
תגובות בעניני יום הכיפורים

ובפרט שהרי אסור להשהות טומאה בעזרה, ואף בגדי הכהן גדול שמת הרי הם אב הטומאה, וכיון שהוציאו את הבגדים יחד עם הכה"ג, יתכן ששוב אין להכניסם למחנה שכינה (גם לאחר שיעברו ז' ימי הזאה וטבילה) אלא יקברו עמו, וכך תתקיים מצות הגניזה ללא שיהיו כ"כ.

***

הרה"ג רבי דוד רוטר שליט"א

בגליון ל"א הביאו דברי הרבינו בחיי שכתב דמקום גניזת בגדי הלבן של כה"ג ביוה"כ היה בקה"ק, וצ"ב היאך גזזום שם וכי הותר ליכנס ע"מ לגזזום שם, ולא מצינו כן בשו"מ. וקשה לומר שהמתניו מלגזזום עד שנכנסו שם ע"מ לתקן בדק קה"ק פ"א בשבע שנים או פ"א ביובל כדאמר' בפסחים פ"ו ע"א, ועוד צ"ב דא"כ היה בית קדשי הקדשים מלא בגדים של עבודת יוה"כ בכל שנה ושנה. ובתוספתא דיומא פ"ב הי"ג נמנו כל הדברים שהיו בקה"ק ולא נזכר שם בגדי כה"ג, וצ"ע.

***

טבילה בזמנה למשלח את השעיר לעזאזל

הרה"ג רבי דוד קוגל שליט"א

לכבוד מערכת תורת הקרבנות

אחר ההודאה המרובה על כל התועלת הרבה הנודעת לנו מ"תורת הקרבנות", אשר ודאי אין הכנה טובה מזו לביאת משיח צדקנו בב"א.

במה שנסתפק בני הבה"ח בצלאל עוזר נ"י (בגליון כ"ה חשוון תשע"ה), היכן מצינו שמקיים המשלח את השעיר לעזאזל, את חיוב הטבילה האמור בתורה, והרי למ"ד טבילה בזמנה מצוה מצוותו לטבול ביוה"כ, ולא מצינו שבסוכה האחרונה שבה שוהה עד סוף יוה"כ התקינו לו מקוה.

הנה מציאה רבתא נתגלגלה לידי דברי הערוך לנר בנדה כט: שחידש דרך הטמאים שצריכים לספור מנין [כגון טומאת מת וזב] וכן בעל קרי - אמרין בהו טבילה בזמנה מצוה, עי"ש. ולפי דבריו אכן אין המשלח צריך לטבול בו ביום, ועל כן לא מצאנו שעשו בסוכה האחרונה מקוה, וזה גופא סייעתא לדבריו.

***

מקום גניזת בגדי כהן גדול

הרה"ג רבי דוד ליסיצין שליט"א

בתורת הקרבנות גליון ל"א הובא מרבנו בחיי (תרומה כו, לג) שבגדיו של כה"ג היו מונחין בקודש הקדשים לפני הארון. ויל"ע דא"כ במ' שנה שהיו במדבר ונסעו ממקום למקום היו נושאים גם את הבגדי כ"ג, ולא נזכר מי נתמנה לנושאם. וגם קצת קשה כיצד נחשב שקיימו 'והניחם שם' שטעונון גניזה כאשר הם מיטלטלין משם.

עוד הובא שם להסתפק אם נאמרה מצות 'והניחם שם' כשמת לפני שעשה בהם כל העבודות. אמנם לכאו' בכהאי גוונא ילבשם הכ"ג שיעמוד תחתיו להמשך העבודות בו ביום, ויל"ע.

והנה אחר שהונחו הבגדים ונתקיימה כבר מצות 'והניחם שם', נראה דהוו מוקצה כיון דלא חזו למידי. ואף שאין שבות במקדש, מצינו בשבת קכ"ג ע"ב שמוקצה יש במקדש כמו בקנים של השולחן.

***

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

נה בגליונות הקודמים חקרו הת"ח היכן מקום גניזתם של בגדי הלבן שעבד בהן כה"ג ביום הכיפורים, והביאו שנחלקו הראשונים אם הם נגזזים במקום שפושטם או בקודש הקדשים.

ויש בנותן טעם להביא את דברי הגור אריה שביאר שכל מה שדרשו חז"ל שהבגדים טעונים גניזה מדכתיב 'והניחם שם', זהו משום שאין בפסוק הוראה באיזה מקום יש להניחם, וביאר שאין לומר שיניח אותם במקומם ולא יוציאם חוצה, שהרי לא כתב היכן להניחם, ואין לומר שצריך להניחם בקודש הקדשים דא"כ נמצא שיש לו ליכנס לשם בבגדי זהב וזה לא יתכן, וע"כ הכוונה שיגזזו ולא ישתמשו בהם כלל. [וכן פירש התורה תמימה פר' אחרי אות קי"ג].

ויש להעיר לגבי הנידון שהבאנו בכהן גדול שמת אם ראוי לקבורו בבגדי לבן אלו, דשמא אף לדעת הסוברים ש'והניחם שם' קאי על מקום הפשיטה או על קודש הקדשים, דכל זה כאשר הכהן גדול עצמו פושט את הבגדים כלישנא דקרא, אבל כשמת יש לומר שאין כלל מקום מסויים לגניזתם.

מנחת חינוך ביום הכיפורים ובטומאה

עבודת פנים, ומ"מ טעונה כהן שאינו שתי יין. ויל"ע].

ונראה ליישב עפ"י דברי המל"מ בהל' כלי המקדש שם, דהנה ביומא יב. דנה הגמ' איך מתחנך כהן גדול המתמנה ביוה"כ, והרי עבודת היום אינה אלא בארבעה בגדים. ותמה המל"מ לסוברים שקודם שהביא מנחת חינוך עבודתו פסולה, הרי בע"כ צריך להביאה ביוה"כ, וא"כ בעבודה זו יתחנך לעבודה בשמונה בגדים. ומזה הוכיח כדעת הרמב"ם שעבודתו כשרה בדיעבד, ולכך ביוה"כ יכול לעבוד לכתחילה בלי מנחת חינוך כיון שאין זה דוחה שבת.

ומבואר מדבריו שאם עבודתו פסולה הרי זה מביא מנחת חינוך ביוה"כ אעפ"י שהוא קרבן יחיד, והטעם כמ"ש במקדש דוד ס' ל', דמכשירי מצוה שא"א לעשותם מערב שבת דוחים את השבת. [אמנם באור שמח שם נחלק על דברי המל"מ, עי"ש הטעם].

ולפי זה יש לומר דה"ה לגבי כהנים טמאי מתים, כיון שא"א להם להקריב את חובת הציבור קודם שיביאו מנחת חינוך, ממילא יכולים הם להקריבו בטומאה מהטעם האמור.

ידוע הנידון בכהן הדיוט שעבד קודם שהביא מנחת חינוך, אם בדיעבד עבודתו כשרה. דעת הרמב"ם (פ"ה מכלי המקדש הט"ז) שעבודתו כשרה, ואולם בהגהות הגר"א לירושלמי שקלים פ"ז ה"ג גרס שעבודתו פסולה, וכן הוא בתו"כ (צו פ"ג).

והנה במהרה יבנה המקדש ועדיין יהיו הכהנים טמאי מת לכל הפחות שבעה ימים, ובזמן זה לא יקריבו כי אם קרבנות ציבור הבאים בטומאת מת ולא קרבנות יחיד. אלא שיש לעיין לדעות שעבודתו פסולה איך יוכלו להקריב קודם הבאת מנחת חינוך, והרי מנחת חינוך שהיא קרבן יחיד אינה דוחה את הטומאה. [ונשלמא אי עבודתו כשרה בדיעבד, בשעת הדחק יכולים לעבוד אפילו לכתחילה בלי מנחת חינוך, כמבואר במל"מ שיובא להלן, אבל אם עבודתו פסולה לא יוכלו להקריב כלל].

ואין לומר שבאמת לא יקריבו אף קרבנות ציבור עד שיטהרו, שהרי מצינו בגמ' שכהנים אסורים לשנות יין בזה"ז כדי שיהיו ראויים לעבודה, ומוכח שיהיה בהם מיד צורך. [אך אפשר שצריכים להיות ראויים לעבודת פרה אדומה, דשמא לזה א"צ מנחת חינוך כיון שאינה

גפן של זהב
תמיהות וקושיות בהלכה

ויש לדון אם השומעים את השם העומדים מחוץ לעזרה או ביריחו, ענו בשכמל"ו או לא. ויסוד הספק האם הטעם שעונים בשכמל"ו במקדש זהו משום שהברכה נאמרה במקדש, או משום שהעונה נמצא במקדש.

***

איסור מחמר בהולכת השעיר לצוק

הרה"ג רבי חיים זכותא שליט"א

לאחר ההגדרה קושר הכהן הגדול לשון של זהורית בראש שעיר המשתלח, וכך מוליך אותו האיש עיתי לעבר הצוק. והקשה בתוספות ישנים (יומא סח ע"א), וא"ת למה ידחה הבאת הלשון חוץ לתחום, והרי לא נאמר בזה היתר כמו שנאמר לגבי דחיית השעיר בשבת. וכתב ליישב בתירוץ השני, שמביאים את הלשון כשהיא קשורה בראש השעיר, והוי מחמר כלאחר יד כדאמרינן בפסחים בריש אלו דברים (דף סו.) לגבי סכין.

ולכאורה יש לתמוה שהרי בפסחים שם נסתפקו בתחילה בני בתירה לגבי פסח שחל להיות בשבת ושכח ולא הביא סכין מערב שבת, אם הותר להביא את הסכין בין קרניו או בצמרו דהוה מחמר כלאחר יד, ונתבאר בגמ' שהנידון אם הותר איסור מחמר כלאחר יד (שהוא איסור שבות) לצורך מצוה. ולדברי התוספות ישנים צ"ע מדוע לא פשטו הלכה זו משעיר המשתלח הנוהג בכל שנה שהותר בו איסור מחמר כלאחר יד לצורך מצוה. וצ"ע.

***

היתר כלאים בבגדי כהונה

הרה"ג רבי דוד לויצין שליט"א

איתא בגמ' ערכין ג: סד"א דהני כהנים הואיל ואשתרי כלאים לגבייהו לא לחייבו בציצית. ומבואר דבבגדי כהונה הותר איסור כלאים.

והקשו התוס' ביומא סט. מדברי הגמ' שם דאיתא דבגדי כהונה קשין הן, ובקשין הרי אין איסור כלאים כלל. ותירצו בשם ר"ת שגם בקשין יש איסור לבישה והעלאה, ורק הצעה תחתיו מותר.

אמנם הבעל המאור בביצה (ז: מדפי הרי"ף) יישב, שדברי הגמ' ביומא שבגדי כהונה קשין הן היינו רק האבנט של כהן גדול וכהן הדיוט, שלא היו עשויין ללבישה אלא לחגור מתניהן, והא דאמרינן בערכין דאשתרי כלאים לגבייהו היינו לגבי כ"ג בשאר בגדים שהיו רכין לפי שעשויין ללבישה. עכ"ד. וכן כתב הר"ן בביצה שם ליישב את שיטת רש"י ביומא, שאין איסור כלאים דאורייתא כלל בקשין, שלא כדעת התוס'.

אולם צ"ע איך כתב ליישב כן בדעת רש"י, והרי רש"י גופיה בערכין פירש דאשתרי להו כלאים דאבנט כלאים היה.

ועוד צ"ע כיון דרק בכה"ג מצינו שהותר כלאים, איך היה מקום לפטור מציצית גם כהנים הדיוטים, ולשון הגמ' והני כהנים וכו' ודאי משמע דמייירי גם בהדיוטים. עוד צ"ב לפ"ז לשון הגמ' ביומא בגדי כהונה קשין הן, בלשון רבים, והא רק האבנט קשה.

***

הנברא בספר יצירה לענין פרישה מזהיכל

הרה"ג רבי ברוך ברשנקו שליט"א

דועים דברי הירושלמי (הובא בתוס' ישנים יומא לט: לענין פרישה מזהיכל בשעת הקטרת הקטורת ביוה"כ, שלא רק בני אדם צריכים לפרוש מדכתיב 'וכל אדם לא יהיה באהל מועד', אלא אפילו מלאכים אין להם להיות שם, כיון שכתוב בהם 'ופניהם פני אדם'.

והנה דנו האחרונים באדם שנברא על ידי ספר יצירה אינו נחשב אדם, דבסדרי טהרות (אהלות פרק ראשון דף ד ע"ב מדפי הספר) נקט שאין לו דין אדם, וכן בחזו"א יו"ד קט"ז א' כתב שאין לו כל זכויות ישראל וקרוב שאין לו גם זכויות אדם. אמנם לפי דברי הירושלמי נראה דלענין פרישה מזהיכל גם הוא נכלל בזה, כיון שפניו כפני אדם.

ולכאוף היה נראה להביא ראיה לזה, מזה שכאשר חששו חכמים שהכהן גדול צדוקי, לא מצאו תקנה אלא להשביע אותו שינהג כפי ההלכה ולא יתקן מבחוץ ויכניס. ואם לא היה בכלל פרישה, היה להם לברוא א' כזה ולהעמידו שם כדי שישמור.

אמנם הגאון רבי חיים מאיר הלוי שטינברג שליט"א דחה זאת, שהרי מי שאין לו זכויות ישראל או זכויות של אדם, איננו נאמן להעיד על מעשה הכה"ג. [וכוונתו שאעפ"י שיתכן שע"ז יהיה הכה"ג מירתת, וכשם שמצינו שמועילה שמירת קטן לגבי חליבת עכו"ם (חכמת אדם כלל ס"ז סק"ב), מ"מ ודאי שביורו השבועה עדיף מזה].

***

עבודת שבעת הימים בכהן גדול

חידוש מענין בענין חינוך כהן גדול נמצא בדברי הרדב"ז (פ"א מכלי המקדש הי"ז), שכשם שאין כהנים עובדים קודם שהביאו מנחת חינוך, כמו כן אין לכהן גדול לעבוד לתחילה עד לאחר שהקריב באותו יום מנחת חביתין.

ולפי זה יש לתמוה א"כ איך עובד הכהן הגדול בשבעת הימים שקודם יום הכיפורים, כמבואר במשנה ביומא יד., והרי מנחת החביתין קריבה רק לאחר שחיטת התמיד וזריקת דמו, וא"כ איך מקריב את התמיד באותם הימים, וצ"ע.

וכמו כן יש לתמוה מהא דאיתא במשנה בפ"ז דתמיד סדר הקטרת איברי התמיד בכהן גדול, והרי החביתין קריבים בין מנחת הנסכים לניסוך היין, ואין מקריב קודם לכן את האיברים, וצ"ע.

***

עניינת בשכמל"ו ביום הכיפורים

הרה"ג רבי משה י. שליט"א

מ שנה תמיד ל: ויש אומרים שאף קולו של כה"ג בשעה שמזכיר את השם ביום הכיפורים נשמע עד יריחו.

יסוד המזבח
נידונים יסודיים בהלכה

מקום עמידת השעירים בעת ההגרלה

הרה"ג רבי חיים זכותא שליט"א

שנינו במשנה יומא לז. בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח וכו' ושם שני שעירים. ופירש רש"י, חוזר אחוריו לצד מזרח סמוך לפתח, שלא היו מכניסים השעירים בין האולם ולמזבח להגריל, אלא **שיהיו בתוך חלל העזרה** כדכתיב והעמיד אותן לפני ה'. ע"כ. ומבואר שהמקום שבו עומדים השעירים בעת ההגרלה הוא **בתוך העזרה** בצד מזרח, בסמוך לשער ניקנור.

אולם בתורת כהנים (אחרי מות ב, ב) איתא: לפני ה' פתח אוהל מועד, "מעמידן בשערי ניקנור" אחוריהן למזרח ופניהם למערב.

ובמקדש דוד (סימן כג סוף ס"ק כג) הבין דברי התו"כ כפשוטן, שהשעירים עומדים בעת ההגרלה בתוך חלל השער, והעיר מזה על רש"י שפירש שההגרלה לא היתה בתוך שער ניקנור עצמו אלא בתוך העזרה סמוך לפתח, ע"ש.

והנה בהגהות הגר"א לתו"כ שם כתב, דהלשון "בשערי ניקנור" הוא ט"ס, וצ"ל "מעמידן למזרח העזרה לצפון המזבח" כמבואר במשנה.

אמנם אף לגירסא שלפנינו בתו"כ, י"ל שאין הכוונה שמעמידן ממש בתוך חלל השער, אלא שמעמידן בסמוך לשער מבפנים, וכוונת התו"כ רק לאפוקי מבין האולם ולמזבח.

תדע, דבתו"י ביומא שם (ד"ה באלו למזרח העזרה) כתב על דברי רש"י, והכי תניא בתו"כ על השעירים, מעמידים אותן בשער ניקנור דכתיב והעמיד אותם לפני ה' וכו'. עכ"ל. הרי להדיא שהבין בכוונת התו"כ לומר שהשעירים עמדו בתוך חלל השער. דאל"ה לא היה מביא סייעתא לרש"י מהתו"כ. וכן בפירוש רבינו הלל על התו"כ כתב שאין כוונת התו"כ שהשעירים עומדים בשער ניקנור.

ולפי"ז הא דאיתא בנוסח אתה כוונת - דרך ובא אל שער ניקנור והוא למזרח העזרה לצפון המזבח, היינו שהלך הכה"ג לכיוון השער, אבל לא נכנס לתוך חלל השער ממש.

ועפ"י זה יש לתמוה על המקדש דוד שציין לדברי התוס' ישנים, ולא העיר שמדבריו מתבאר שאין כוונת התו"כ כפשוטה. [שו"ר בהגהות שמועת חיים על המקד"ד שהעיר עליו בזה].

***

אם יש איסור מעילה בשמן המשחה

הרה"ג רבי ישראל ק. שליט"א

חלקו האחרונים אם יש דין מעילה בשמן המשחה [מלבד איסור סיכה ונתינה על זר], עיין בזה מנחת חינוך מצוה ק"ח אות ה' וחסדי דוד ריש כריתות ועוד.

ויש מהאחרונים שהוכיחו שיש איסור מעילה מהגמ' בהוריות (דף י"ב), ונציע דבר הגמ' שם. כמין ב' טיפי מרגליות היו תלויות לאהרן וכו' ועל דבר זה היה משה דואג אמר שמא מעלתי בשמן המשחה, יצתה בת קול ואמרה כשמן הטוב וגו' כטל חרמון, מה טל חרמון אין בו מעילה אף שמן המשחה שבזקן אהרן אין בו מעילה. ועדיין היה אהרן דואג אמר שמא משה לא מעל ואני מעלתי. יצתה בת קול ואמרה הנה מה טוב וגו', מה משה לא מעל אף אתה לא מעלתי.

ופירש רש"י, שמא מעלתי, שנגעתי בו. ואני מעלתי, שמא נפל מן השמן במקום שאין ראוי למשיחה.

אמנם נראה דיש לבאר הסוגיא באופן אחר, ובהקדם מה שהקשו האחרונים למה חשש משה משום מעילה ולא חשש משום נתינה על זר שהיא בכרת. ועוד יל"ע בהא דאמרה הבת קול מה משה לא מעל אף אתה, דמאי שייכי אהדדי.

והנה לא כתב הר"מ דהנהנה משמן המשחה מעל כשם שכתב לגבי קטורת דהמריח בה חייב, וצ"ע דבגמ' משמע דאית ביה מעילה.

ונראה, דדין איסור סיכה ונתינה דשמן המשחה ביסודו הוא מדין מעילה, אלא שהחמירה בו תורה ליתן בו כרת. ומאי דק"ל גיסא אין בו מעילה בהנאה בעלמא אלא במעשה סיכה ונתינה בלבד. [ואין לומר דאינו בתורת מעילה כלל אלא איסור אחר דסיכה ונתינה בעלמא, מדקאמר בהוריות י"א ע"ב ומפני מחלוקתו של ירבעם נמעול בשמן].

וזוהו דחייש משה שמא מעל כשנגע בו, ומשום דסיכה ונתינה הרי הם אסורים מחמת לתא דמעילה, ויצתה בת קול דליכא מעילה בעלמא בשמן המשחה אלא בסיכה ונתינה, ומגע לא הוי מעשה סיכה דאין זה אלא נגיעה בעלמא.

ועדיין היה חושש אהרן שמא נפל עליו מהשמן במקום שאינו ראוי לסיכה ונמצא נהנה בסיכה, ויצתה בת קול דמה משה לא מעל אף אתה לא מעלת, והיינו מטעם זה שאין מעילה אלא ע"י מעשה סיכה, ולכן אפילו נפל עליו שמן הרי אין זה מעשה סיכה.

והטעם שלא חשש אהרן לאיסור נתינה היינו משום שהוא לא נתן, ולא חייש אלא משום שנהנה מהסיכה והוי ממש כמעילה.

***

מצות אכילת קדשי קדשים וקדשים קלים

הרה"ג רבי יוסף נסים כהן שליט"א - כולל תורת כהנים

כתב הרמב"ם בחיבורו (פ"י ממעשה הקרבנות ה"א) מצות עשה לאכול חטאות ואשמות, וסיים והוא הדין לשאר הקדשים. ופירש הרדב"ז דקאי על קדשי קדשים ולא על קדשים קלים ע"ש.

ונמצא לפי דבריו שאין מצוה לדעת הרמב"ם באכילת קק"ל.

אמנם לכאורה מחודש דמשמעות הרמב"ם שיש מצוה גם בקדשים קלים, וכעין מה שמצינו בפסח ובחגיגה (פ"ז מחו"מ ה"ח) ע"ש. וכן למד בדרך אמונה [פ"א מהלכות ביכורים ה"ב וכן בביאור"ל פ"ב ממע"ש ה"א] שיש מצוה גם בקדשים קלים.

ובעיקר דבריו יש להקשות איזה קדשי קדשים לא ביאר הרמב"ם קודם לכן. וצ"ל דהכוונה לכבשי עזרת, וא"כ למה היה צריך להוסיף וה"ה לשאר הקדשים, הו"ל למימר וכבשי עזרת או לכלול אותם בתחילת הדברים עם חטאות ואשמות. ופשטות הרמב"ם משמע שבא להוסיף קדשים קלים שגם בהם יש מצוה.

וע"ע בשה"מ לרמב"ם (עשה פט) שכתב שאכילת קדשים קלים זה נגרר למצוה, ויתכן שאין כוונתו דלא הוי מצוה, אלא שאין זה עיקר המצוה בהקרבת הקרבן.

והנה מדברי הרמב"ם (שם) משמע שהדין של כהנים אוכלים ובעלים מתכפרים נאמר רק בקדשי קדשים ולא בקדשים קלים [והיינו רק בחטאות ואשמות] יעו"ש היטב. ויש לדון כמה נפק"מ בזה. ועכ"פ י"ל דזו כוונתו גרירת מצוה כיון שאין תכלית באכילת קדשים קלים כמו בקדשי קדשים שהבעלים יתכפרו, אע"פ שיש בזה ג"כ מצוה וכנ"ל.

והשב את העבודה מוצאי צום י"ז בתמוז - אולמי וגשל בני ברק

מאות אברכים השתתפו בס"ד בכינוס "והשב את העבודה" לקראת סיום השנה השביעית, אשר נועד לחזק את הציפיה לגאולה בכלל ואת אמירת פסוקי התמיד והקרבנות בפרט.

בכינוס הגדול של 'מכון תורת הקרבנות' השמיעו דברים גדולי הרבנים שליט"א, בענין גודל מעלת אמירת והבנת עניני הקרבנות כחלק מהציפיה לגאולה, ובפרט לקראת מוצאי שביעית המסוגל מאד לגאולה שלמה כדברי רבותינו.

בסיום הכינוס יצאו המשתתפים בהרגשה נעלית מדרשותיהם הנלהבות של הרבנים הגאונים שליט"א [אשר חלקם יופיעו בגליון הבא מחוסר מקום]. אין ספק כי לא ניתן במסגרת זו להעביר את הצורה הנורגשת בה נאמרו הדברים, ואת העוצמה הרבה שבדרשות כפי שהוחדרו בלבבות השומעים, אך פטור בלא כלום אי אפשר. התגובות הרבות מהכינוס שהתקבלו במערכת, והחיזוקים השונים שרבים קיבלו על עצמם מעידים על עוצמת הדברים, ואם עד כה לא ידענו כמה גדולה מעלת אמירת הקרבנות, הרי שעתה נוכל להבין כמה חשוב כל פרט באמירת הפסוקים והבנתם, וכמה נשגבים ואדירים זכויותיו של הלומד את עניני הקרבנות כל אחד כפי השגתו ויכלתו.

לשמיעה בקול הלשון: 03-6171111 ולאחר מכן 126511 שיעור 5-6-7. כמו כן ניתן לקבל דיסק לצפיה של הכינוס הגדול: 050-4134645

משא הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א

נאמרו בה, יתעוררו עליו רחמים מלמעלה והתורה תמליץ טוב עליו". זה כמו הסיפור הידוע שאחד למד אלפי פעמים מסכת חגיגה, ולאחר

פטירתו ראו כמין דמות של אשה שאמרה: "קוראים לי חגיגה, בואו ותספידו את בעלי!", כלומר יש בשמים בלי סוף עולמות שקשורים לקרבנות, והכל תלוי בתורה הקדושה, בספר תורה שמשא הביא מסיני ישנו חומש שלם של ספר ויקרא שמדבר על קרבנות, וחלקים מספר במדבר ודברים, ובדאי של הפרשיות האלה ימליצו טוב על כל מי שעוסק בעניני העבודה.

דבר ראשון צריך להשתדל להקדים לתפילה בעשר דקות לפני ארבע עשרה שנים היה פיגוע נורא במלון בנתניה, נהרגו אז בליל הסדר באמצע ליל שימורים, דם ואש ותמרות עשן, שלשים ושנים יהודים הי"ד. אף אחד לא יצא אז מהבית באותו הפסח, כולם ישבו בפחד נורא, ובאיסור חג עליתי למרן הרב אלישיב זצ"ל ושאלתי אותו במה לחזק את הציבור. הוא ענה "שצריך לתת כבוד לה". שאלתי אותו: "מה נקרא לתת כבוד לה?", וענה לי: "למשל אם התפילה מתחילה בשבע - באים ברבע לשבע, מנחים ציצית ותפילין ואומרים קרבנות!". הוא עצמו היה אומר את הקרבנות מילה במילה, באיזה גישמאק, באיזו דביקות, וכך מגיעים אח"כ לפסוקי דזמרה עם הטלית והתפילין ואחרי הקרבנות וזה אחרת לגמרי, זה כבוד שמים והקב"ה מבטיח "את מכבדי אכבד".

בספר אור זרוע בתחילת הלכות שבת מספר סיפור נורא שהיה בזמנו, על יהודי פשוט שהיה רגיל לבוא מוקדם לבית הכנסת ואומר את כל מה שצריך לומר מילה במילה, ועונה ב"ה וב"ש בכוונה, והנה הוא נפטר לעולמו ויומיים אחרי שנפטר בא הגבאי לפתוח את בית הכנסת בארבע בבוקר ורואה מולו את אותו יהודי! "מה אתה עושה כאן? אתה כבר מת!" - "כן, כן, אני כבר חוזר לגן עדן!". "איך נכנסת כ"כ מהר, הרי זה לוקח שנה להגיע לג'ע?" "שאל השמש, והנפטר ענה: "אתה זוכר שהייתי מקפיד לומר את כל התפילה עם הקרבנות וכל הקדישים על הסדר? זה נקרא לתת כבוד לה' והכניסו אותי ישר לגן

ברשות הקהל הקדוש, מורי ורבותי. הח"ח היה אומר: "אם המשיח היה יודע שמחכים לו חמישים אלף יהודים, הוא היה מגיע!". אנחנו צריכים לצפות ולחכות למשיח, לצפות לבנין ביהמ"ק, ואז יצטרפו כל התפילות שהתפללנו קרוב לאלפים שנה, ים של דמעות ותפילות, הכל מצטרף. וכשיבוא המשיח יראו על ראובן שמעון לוי וכו' על כל אחד כמה תפילות הוא התפלל וכמה ביקש, וכל זה יצטרף לבנין ביהמ"ק, כי הרי ביהמ"ק נבנה ע"י שאנו מתפללים לבנינו, ואז כשהוא יבוא יראה כל אחד בעז"ה כמה אבנים הוא תרם.

כיום אין לנו את ביהמ"ק, ואנחנו בשפל המדרגה, אבל אברהם אבינו ע"ה כבר דאג לנו, הוא שאל את הקב"ה מה יהיה עם העוונות? ענה לו הקב"ה שיקריבו קרבנות. אבל אברהם אבינו לא שתק: "תינה בזמן שבת המקדש קיים, אבל לאחר שיחרב מה יהיה?" - ענה לו הקב"ה: "קחה לי עגלה משולשת" - שיגידו קרבנות ויחשב להם כאילו הקריבו בפועל.

שאלתי פעם משהו: "האם אתה אומר קרבנות?" - והוא ענה לי: "נו... אמרתי לו: "דבר שאברהם אבינו דאג עליו והתקין לנו קרבנות, איך אפשר לומר על זה שלום עלי נפשי?".

שמעתי מיהודי שזכה ללמוד אצל **מן החפץ חיים זצ"ל**, והוא סיפר לי שבסוף ימיו כבר לא היה בכוחו של הח"ח ללכת להתפלל בישיבה והיה לו מנין בביתו. הוא היה נכנס מוקדם כל יום ואומר את סדר הקרבנות, והנה יום אחד כשהיה כבר בגיל תשעים וארבע, נכנס הח"ח קצת באיחור עטור טלית ותפילין והציבור אחזו כבר בקדיש דרבנן. נרעד הח"ח מחשש לחילול ה', שמא יאמרו שהח"ח לא אומר קרבנות! ואמר: "רבותי, אל תחשדו בי, אני כבר אמרתי קרבנות!".

ידוע שהגאון רבי הלל זקס זצ"ל הנהיג בישיבתו שמתחילים תפילת מנחה עם אמירת הקרבנות, וכששאלו אותו: "הרי לא נהגו כך בישיבות?" - הוא ענה: "אצל הסבא הח"ח כך נהגו!". גם במקומות שמתחילים מאשרי, אפשר לבוא יותר מוקדם ולומר קרבנות, ובדיעבד אפשר לומר גם לאחר התפילה. אמנם לתלמידי חכמים לא מספיק רק להגיד, אלא צריכים להבין מה שאומרים.

ידוע שכשלומדים עניני קדשים הרי זה כמו 'מת מצוה', כי את הלימודים האלו לא כ"כ הרבה לומדים. אני רוצה להקריא מה שכותב הח"ח בהסכמה לספר 'עבודת הקרבנות' של חתנו הגאון רבי אהרון הכהן זצ"ל, שזה קיצור הלכות קרבנות. כותב שם הח"ח שבספר זה יוכל כל אחד ואחד לדעת כל דיני העבודה בזמן קצר, ואשרי כל מי שישים ליבו לזה כי עתה כל דיני הקרבנות הם כמת מצוה, וכבר כתב בספר חסידים שכל מצוה שאין לה דורש ואין מי שיבקש אותה תדרשנה לפי שהיא כמת מצוה, שהמצוה מקטרגת ואומרת כמה גרועה אנוכי שנתעלמתי מכל וכל!

ולהיפך כל מי שיעסוק בעניני עבודה שכמה עשרות פרשיות בתורה

מסתמא יעבור שיעור זמן שיפוג יינו עד שיתחילו להקריב.

עכ"פ כתוב כאן להדיא שהמשיח לא יבוא לפי תכונה מיוחדת או יום מיוחד, אלא כל רגע ורגע הוא יכול לבוא, גם בשבת וגם בלילה וגם ביום כ"צ צריכים לחכות לו שיבוא. ושאל הרב מבריסק מה נעשה עם הגמרות שסותרות את זה? ואמר שכשהמשיח יבוא אליהו הנביא יתרץ גם את זה... ואם הוא יבוא ולא נדע כלום - איזה בזיונות יהיו לנו, לכן ברור אלו קינו שיש היום ספרים על זה ויש גם קיצורים שמאפשרים ללמוד ולהגות בהלכות קרבנות ויחשב כאילו הקרבנו כמו שביקש אברהם אבינו, וכל הפרשיות הללו יהיו מליצי יושר על כלל ישראל, ונזכה לגאולה השלימה להקריב קרבנות ולעסוק בקדושה וטהרה, ואת קרבנותיהם תקבל באהבה וברצון ותחזינה עינינו בשוכן לציון ברחמים אמן ואמן.

עדן. אבל מאז שנפטרתי אין מי שיעלה את התפילות לשמים, לכן בבקשה מכם שתמצאו כמה אנשים שיבואו מוקדם ויגידו את הכל שדרכם יעלו התפילות לשמים", ואז הוא נעלם.

מורי ורבותי, "ואתם הדבקים בה' אלו קיכם חיים כולכם היום", כל מי שמגיע מוקדם ואומר לפי הסדר את הברכות והקרבנות וכל מה שצריך, הוא השליח של כלל ישראל ודרכו עולות התפילות. בזכותו יהיו פחות פיגועים, פחות צרות, פחות מחלות, פחות טומאה ופחות טכנולוגיה של כוחות הטומאה. כל לימוד תורה משרה קדושה וטהרה, ובפרט הענינים האלה, והח"ח הקדוש ממש מסר נפש כדי שילמדו את הדברים האלה. פעם זה היה קשה כי לא היו מפרשים, אבל היום כבר יש מפרשים, והח"ח מציע ללמוד בספר של החתן שלו ומבטיח שמי שיעסוק בעניני העבודה יתעוררו עליו רחמים מלמעלה והתורה תגן עליו, ותורת הקרבנות במיוחד שהיא כמת מצוה מי שילמד אותה היא תגן עליו כמו אותה מסכת חגיגה, וכל מי שצריך ישועות ראוי שילמד בספרו.

חוץ מזה אנחנו כעת בזמן של צער לפני תשעה באב, הח"ח כותב שהנה ידוע שצריך לצפות לישועת ה' שיבוא המשיח, מי שלא מחכה למשיח חסר לו בעיקרי האמונה, ומי שלומד את עניני הקרבנות מראה בעצמו שהוא באמת מחכה למשיח. ההלכה אומרת שמי שאומר 'הריני נזיר ביום שבן דוד בא' - אסור לשתות יין לעולם כי אולי הוא יבוא היום. ישנה מחלוקת בין רבי לרבנן, רבי אומר שהכהנים אסורים לשתות יין בזה"ז ומדוע, כי מהרה יבנה המקדש ויצטרכו לעבוד מיד, אבל ההלכה נפסק כרבנן שמותר לשתות, לא שהם חולקים על זה שהמשיח יכול לבוא בכל יום, אלא מכיון שגם אם ישתה יבוא משיח

משא הגאון רבי שמואל אליעזר שטרן שליט"א

בירושלים כשהיתה העבודה של הכהנים עם הקרבנות והיתה רוח של קדושה מתפשטת בכל ישראל.

ישנו תיאור ממש מזעזע שהיעב"ץ בסידורו מצא לנכון להעתיק מספר 'שבט יהודה'. הוא מביא עדות חיה מנציב רומאי שזכה לראות את סדר הקרבת קרבן פסח, הוא היה גר בירושלים וזכה לראות בעיניו הטמאות את כל זה, ומספר דברים ממש מרטיטים איך שכמה ימים לפני פסח כבר היו הגבעות שמסביב לירושלים בצבע לבן מרוב כבשים שהביאו להקרבה, וכך הוא ממשיך ומתאר את כל סדר העבודה הנפלאה.

ומוסיף היעב"ץ בשם המחבר שבט יהודה: "ואני שלמה הייתי בחצר המלך המפוסס הגדול מלך ספרד, ושם בחצר המלך ביקשו הגויים להגיש קרבן פסח". לא פחות ולא יותר התחשק להם לביים הצגה לפי הנתונים של הנציב הרומאי איך נראה בחוש סדר הקרבת קרבן פסח, וכך עשו. "ותממה העם והמלך מאוד", המלך יצא מהתפעלות כשראה את סדר הקרבת הקרבן, "ואמר המלך: יהודים שכך ראו ונאבד מהם - טוב מותם מחייהם!".

המלך הטמא הגוי הזה שראה רק מעין דמעיין בבואה דבבואה כעין שחזור שרחוק הרבה מאוד ממה שהיה באמת ואעפ"כ אמר המלך שטוב מותם מחייהם.

והנה חז"ל אומרים שהחורבן אירע בגלל קמצא ובר קמצא שהיה שם זלזול בין אדם לחבירו. הפסוק אומר (זכריה פרק ח, יט) "פֶה אָמַר ה' צְבָאוֹת צוֹם הַרְבִּיעִי וְצוֹם הַחֲמִישִׁי וְצוֹם הַשְּׁבִיעִי וְצוֹם הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה לְבִית יְהוָה לְשִׂשׁוֹן וְלְשִׂמְחָה וְלְמַעֲדִים טוֹבִים וְהָאֶמֶת וְהַשְּׁלוֹם אָהָבוּ". פירש **מן בעל שבט הלוי זצ"ל** שסוף הפסוק הוא התנאי לכך שיהפך לששון ולשמחה, האמת והשלום אהבו, אמת זו התורה, והשלום בין אדם לחבירו, נתחזק בתורה ובין אדם לחבירו, אלו שני העמודים בהם צריך להתחזק ובזכות זה יהפכו לששון ולשמחה.

מורי ורבותי, ישנו מדרש 'שוחר טוב' בתהילים שאומר שכל אותם אלפים שמתו בימי דוד לא מתו אלא בגלל שלא תבעו וביקשו את בנין ביהמ"ק. כל אחד ישב בביתו סמוך על שולחנו, גם ציפור מצאה קן לה - ולקב"ה אין בית! ממשיך המדרש שאם אלו שלא נבנה בימיהם כך, אנו שנבנה בימינו ונחרב על אחת כמה וכמה! הם עדיין לא זכו לאור הגנוז של ביהמ"ק ואעפ"כ יש תביעה עליהם למה לא התפללת ובכיתם לזכות לזה, ועל אחת כו"כ אלו שהיה להם ונחרב - אין אפשר להשלים עם אבידה כזאת, לפיכך תקנו שיהו מתפללים על זה בכל יום. איזה עונשים כבדים באים על האדישות הזאת, על זה שאין איש שם על לב.

הגמ' אומרת בגיטין נ"ז על טור מלכא, איזה חיים של תורה ויר"ש היו שם ואעפ"כ נחרבו, ושואלת הגמ' מדוע, ועונה משום שלא התאבלו על ירושלים דכתיב שמחו את ירושלים וגו'.

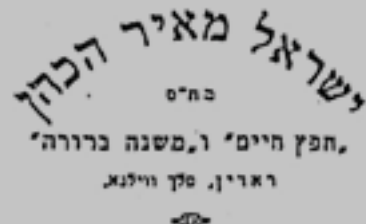
יש לשון של היערות דבש, הגדול בענקים, שמזעזע ומחריד כל לב יהודי. הוא כותב שבברכת 'ולירושלים' ו'את צמח' אין צורך להאריך, כי צריך להוריד דמעה מאין הפוגות כי הוא תכלית האנושי, ואם אין לנו ירושלים ומלכות בית דוד למה לנו חיים! מה שוים החיים שלנו אם העיקר חסר מן הספר! צריך להתמרמר בבכי וקינה על חורבן ירושלים יום ולילה לא יחשו, איך לא נבכה על חילול ה' שנתחלל בחורבן ירושלים ועל מלכות בית דוד.

והוא מוסיף ואומר שחייב כל איש לומר בלבו: 'רבוש"ע, הריני מוסר נפשי על קדושת שמך ועיני לא יהיו רואות, אבל תרחם על בנין הסובלים בגולה!'. אפילו שלא אזכה לראות את הגאולה, אבל העיקר הוא שכבר יהיה סוף לצרות כלל ישראל ולבנין המקדש, לא בגלל האינטרס האישי שלי אלא לאוקמי שכונתא מעפרא ולכלל ישראל הנתונים בצרה ובשביה. הצער הזה חייב לחלחל בכל רמ"ח אברים ושס"ה גידים, כשמתבוננים על מצב כלל ישראל שהיה אז

שפתי כהן
נכתב לקראת מוצאי שמיטה תרצ"א

מאמר נחוץ לאחינו בני ישראל בכל מקומות מושבותיהם

עבודת השי"ת וקיום כל המצוות - לימוד הלכות הקרבנות

כן צריכים אנו להתחזק בעבודת השי"ת לעבדו בלב שלם ונפש חפצה, ולקיים כל מה שבידנו ממצות תורה הקדושה. ואותן המצות שאי אפשר לקיימן כמו **דיני עבודת הקרבנות הקודש והמקדש, עלינו להשתדל ללמוד הענינים האלו**, ויחשב לפני הקב"ה כאלו קיימנום, וכמו שאמרו חז"ל (מנחות ק"י) דתלמידי חכמים העוסקים בהלכות עבודה מעלה עליהם הכתוב כאילו נבנה בימיהם ביהמ"ק ומקריבים אותם בביהמ"ק. **ואגב, כשנהיה מוכנים בידענות אלו יהיה כח למליצי טוב להמליץ עלינו לפני אבינו שבשמים שישלח לנו משיח צדקנו, אחרי שאנחנו מוכנים לביאתו ואנו עומדים ומצפים עליו, ובודאי יעתר לנו השי"ת וישלח לנו עזרתו מקודש.**

כן צריכים אנו לחזק את עצמנו בחינוך בנינו שיהי' עפ"י דרך אבותינו דרך התורה והיראה וכו', שלא ללמדם שפת המדינה ולקרות בספרים חיצונים, כי כל זה מביא לידי התבללות ולהתערב עם יתר תושבי המדינה. וזאת היתה כוונת אבותינו במצרים שלא להניח לשון בית יעקב אביהם ולא ללמוד לשון מצרים מפני דרכי ע"ז, כי ראו בזה סכנה גדולה לקיום האומה הישראלית וגם עלינו לראות ולהתחזק בזה.

ולא לבד בחינוך בנינו מזהירים אנו על כל זה אלא גם בחינוך בנותינו מזהירים אנו על כל זה וכו'.

בזה נזכה לגאולה ובפרט שאנו עומדים במוצאי שביעית

והנה ביארנו ברחבה קצת במה שעלינו ללמוד מדרך אבותינו במצרים שע"ז היה קירוב גדול להגאולה כדאייתא בחז"ל, וגם עלינו להתחזק בענינים הנ"ל. וכשנחזק את עצמנו בענינים אלו שהם ענינים גבוהים למאד, בודאי יתעורר רוח ממרום עלינו, **ובפרט שאנו עומדים בשנה זו בשנת השמיטה, וידוע מה שאמרו חז"ל שבמוצאי שביעית בן דוד בא, שפירשונו כבר במקום אחר שאז מתעורר רוח מלמעלה לקירוב הגאולה**, וכשם שעשה הקב"ה נסים ונפלאות עם אבותינו בצאתם ממצרים כן יעשה עמנו נסים ונפלאות היום וישלח לנו משיח צדקנו בב"א.

הנה קושי השיעבוד והגלות הולך וגדול בימינו אלה בעוה"ר מיום ליום, אין לך יום שאין קללתו מרובה מחבירו. בכל יום ויום שומעים אנו מגזירות וצרות נוראות על עמנו ישראל בכל ארצות תבל ובכל הארצות מתגדלת השנאה עלינו ועומדים עלינו לכלותינו.

וברור לכולנו שעת צרה היא ליעקב וממנה יושע, כי עומדים אנו קודם קץ הגלות, וע"כ הצרות מתגברות וכמו שאחז"ל בגמ' שבסוף הגלות יתגברו הצרות. ואחרי שברור אצלנו שעומדים אנו בקץ גלותנו וימינו אלה המה עיקבתא דמשיחא, עלינו לדעת כי כדי להנצל מחבלי של משיח צריכים אנו לזכותים גדולים שעל ידיהם נזכה לצאת בשלום בלי פגע מזמן קשה ונורא כזה.

והנה כשהיו אבותינו במצרים וקושי השיעבוד הלך וגדל מיום ליום, מצינו (בס' תנא דבי אליהו פ' כ"ג) שנתקבצו כולם ונתחברו באגודה אחת וכתרו ברית ביניהם **שיעשו גמ"ח זה עם זה וישמרו ברית המילה שהוא ברית אבותינו אברהם יצחק ויעקב ולעבוד את אביהם שבשמים ולא יניחו לשון בית יעקב אביהם ושלא ללמדו לשון מצרים מפני דרכי ע"ז**, עיי"ש באריכות.

וע"כ אחי ורעי אחרי שביארנו את המצב הקשה בכלל שהאומה הישראלית נמצא בו, עלינו לאחוז בדרכי אבותינו בעת שהיו במצרים ולקיים את אותן הדברים שקבלו עליהן, וכשיראה השי"ת שאנו מצדנו מתחזקים בכל עוז על קיום תורה"ק ומצותיה, בודאי יראה בעינינו ויגאלנו מצרותינו. ונבאר פה מעט את הענינים הנזכרים הנ"ל ואיך עלינו לקיימם.

גמילות חסדים

ידוע דענין גמילות חסדים כולל הרבה ענינים ומבוארים ברחבה בספרי אהבת חסד, רק כלל עשיית חסד הוא, דכל דבר שבעולם אם יש רק ביכולת האדם לעשות לחבירו הנצרך לזה הן בגופו והן בנפשו והן במאודו מחוייב לעשותו, ולא יקשה כל דבר לאדם לעשות לטובת חבירו ומחוייב ששקוד על טובת חבירו כמו שהוא שקוד על טובת עצמו, ובעבור זה יתנהג ג"כ השי"ת עמנו במדת החסד בעת שיצטרך הוא לחסד.

» המשך מעמוד ראשון

ועל פי דברינו מיושבת גם קושיית הריטב"א ביומא שם שהקשה למה מנו את הזריקות וההזאות כדבר אחד ואילו את ניסוך היין והמים מנו בשתיים. והביאור דכיון שניסוך היין הוא מכלל הקרבנות וניסוך המים אין בו אלא מצות ניסוך, לכך מנאם בשתיים מפני שהם שני דינים חלוקים.

ובזה נראה לבאר אמאי אין כל המשמרות שוות בניסוך המים

כשאר הקרבנות הבאים לחובת הרגל, והרי לחלק מהראשונים ניסוך המים הוי חובת היום ולא חובת התמיד.

אכן לפי זה א"ש, שרק בקרבנות הרגל שווים כל המשמרות משא"כ בניסוך המים שאינו קרבן, לא נאמרה הלכה זו, ולכך קבעו חכמים מצות ניסוך במשמר הקבוע המקריב את התמיד.

(מתוך ספרו קדשי יהושע סי' ר'. להשלמת הענין: ראה תורת הקודש ח"א סי' כ"ד אות י' ומועדים וזמנים ח"ב סי' ק"ל)

מכון "תורת הקרבנות" ת.ד. 3196 בני ברק

טל' 050-4134645

כתובת: korbanot@okmail.co.il

ניתן לקבל את הגליון במייל מידי חודש

הערות תמיחות וישובים בעניני הלכות הקרבנות יתקבלו עד י' בחודש. עדיפות להערות קצרות.

ניתן לשלוח ע"י הנציגים בכללים או במייל לכתובת או לת.ד. 3196 ב"ב

מס' הטל' לקביעת הברות ושיעורים בהלכות הקודש והמקדש - 050-4134645